

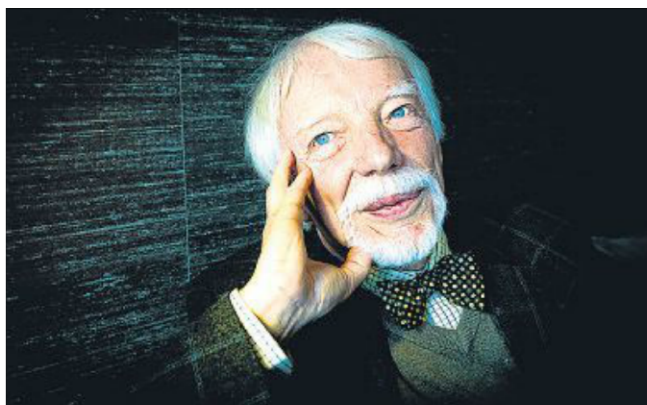
LA CONTRA

Jan Assmann, catedràtic d'Egiptologia, doctor honoris causa per la Universitat de Jerusalem

Investigo religions i com els humans tendim naturalment cap a un Déu, però no el del monoteisme. Sóc alemany de Lübeck, destruït per les bombes. La Bíblia no és memòria de la història sinó història de la memòria: la reconstrueix. Publico 'Violència i monoteisme'

“La religió ha estat l'opi del poble, i avui n'és la dinamita”

LIBERT TEXIDÓ

Quan sorgeix Déu en la història tal com el concebem?

Abans del nostre Déu del monoteisme hi havia el del cosmoisme, una força de síntesi de l'univers que els humans, meravellats, intuïen que els transcendia i els inclou. Per entendre-la i acostar-se a aquesta força van crear divinitats que l'encarnaven sense substituir-la.

Com ho sap, vostè?

He dedicat la meua vida a investigar les religions antigues i milers de textos que els egipcis van dipositar durant segles a les tombes dels seus propis perquè els portessin als déus.

I què ha descobert?

Que les creences anaven confluint a través dels segles cap a aquest Déu, aquesta força universal a la qual els humans provaven d'acostar-se, donant-li personalitats divines, però concebudes com a manifestacions del tot del qual ells també formaven part.

Era un panteisme difús i innat?

Pot dir-ne així, però l'essencial és que al nostre Déu monoteista d'avui, en canvi, ningú no hi arriba d'aquesta forma natural.

Així doncs, qui el va inventar?

Al segle VII a.C. el nord d'Israel havia estat

envaït pels assiris i molts jueus fugien a Judà, el regne del sud, portant la idea d'èxode alliberador i la de vassallatge que els reis assiris imposaven als seus súbdits.

Els jueus van copiar els assiris?

Els reis assiris exigien i oferien als seus súbdits –al seu poble, per tant, escollit– un contracte de fidelitat exclusiva i els jueus el van projectar en les seves relacions amb Déu.

Aquest déu és Jahvè i les Taules de la Llei?

I per això el Deuteronomi és una traducció de contractes assiris de vassallatge.

Per què va ser transcendent, aquest invent?

Perquè sense ell Israel no existiria, però tampoc l'islamisme ni el cristianisme. Gràcies a aquesta invenció, els jueus, malgrat que van perdre durant segles la seva sobirania, territoris i de vegades la llibertat, mantenen la seva identitat, cultura i llengua. Perquè, en el seu interior, mantenien viu el seu pacte amb Déu.

Continua sent una tecnologia poderosa.

La ciència evoluciona; la cultura revoluciona, i aquesta construcció cultural del Déu monoteista explica Israel, l'Islam i l'Occident.

Però Déu ja apareixia al Gènesi.

La Bíblia no és la memòria de la història sinó

Un Déu sense exèrcits

M'endinsó amb l'egiptòleg Assmann en un viatge revelador cap a l'interior de la consciència humana a la recerca de les forces que la transcendeixen. I descobrixo tecnologies conceptuals tan poderoses que, segles després d'haver estat concebudes, continuen explicant la manera en què viuen i moren milions de persones.

Convinc amb Assmann que sense la idea de poble elegit –tots els pobles ho són– els nacionalismes no concebrien la seva missió redemptora. Al final ens convida a compartir una urgent tasca intel·lectual que abraça amb devoció: utilitzem la raó per privar les religions de qualsevol recurs a la violència i a la violència de qualsevol recurs a la religió.

no la història de la memòria: no explica el passat sinó que el reconstrueix. Així reescrivi com es va fer el camí cap al monoteisme. Per això, a la Bíblia, fins al pacte de Moisès amb Jahvè, Déu és un ésser ambigu que castiga Adam i Eva o envia plagues a Sòdoma, però en cap moment no demana a cap humà que lluiti per ell.

I Déu per què necessita un exèrcit?

Els necessiten els fundadors del nou Israel per alliberar-lo dels seus opressors –i dels seus déus estrangers– i refundar-lo. Fins aleshores Israel era henoteïsta i creia en un déu superior, però dins de tot un panteó de divinitats; per això, tornar a adorar Baal era tornar a la seva vella religió.

No era traïció, sinó tradició.

Una reacció contra la revolució monoteïsta llibertadora, per això Moisès executa els reaccionaris. I a partir d'aquell moment, les religions es tornen intraductibles, perquè ja només hi ha un sol Déu veritable i un poble elegit amb una sola religió. Ja no pots adoptar déus ni religions estrangeres com feien els grecs i romans.

Jahvè ja obliga a guerrear per ell?

És l'altra idea nova i total del Sinai que després adoptaran musulmans i cristians: l'obligació sagrada de lluitar contra els no creients en nom de Déu: les croades i la gihad. En aquest sentit, la religió que per Marx va ser l'opi del poble es transforma en dinamita. Però, alerta, que avui aquesta dinamita no l'encenen els creients, sinó només alguns fonamentalistes violents.

Jahvè també exigeix fe en exclusiva.

Des del Sinai exigeix renunciar a qualsevol altra creença, perquè l'única revelació ha estat feta una vegada per sempre per ell al seu poble. Així neix la fe. Fins a Moisès, sacerdots i àugurs esbrinaven de mil maneres les intencions sempre canviants dels déus, tan volubles com els homes.

Ara Déu les hi dona gravades en pedra. Per això també el profeta Mahoma rep una revelació única i eterna. Jesucrist suposa un altre salt conceptual prodigiós: ara és el mateix Déu que es fa home per revelar-se. Hi ha altres religions, però el monoteisme porta altres progressos.

Per exemple?

Situa la llei i no la mera força en el centre de l'existència i desmunta així l'argument del tirà que es considera preferible al caos dels de baix, sempre barallant-se, perquè "l'home és un llop per a l'home". Des del Sinai, els poderosos també estan obligats a complir els manaments. Si Hitler o Stalin els haguessin complert, ens hauriem evitat el seu horror.

Com tota la tecnologia, el monoteisme es pot utilitzar per al bé o per al mal.

Per descomptat, i en aquest sentit cal reconèixer al cristianisme que és avançat perquè desposseeix tots els sacerdots del recurs a la violència i els violents del recurs a la religió.

LLUÍS AMIGUET

DESDE EL 15 HASTA EL 30 DE NOVIEMBRE 2014

1999€

EL SILLÓN + PUF CUERO DIPLOMAT

SILLONES Y SOFÁS

1) Precio de venta al público recomendado IVA incl. al consumidor, por lo que el descuento aplicado es de 411 € para el conjunto sillón y puf Stressless® Diplomát de cuero Batón Negro, conjunto de reposapiés, pegas y tirador en negro, tamaño estándar Diplomát Ø 77, 90x, 170 cm y de su puf Ø 54, 63x, 170 cm. Matetas visuales de cuero Batón Negro y puf de cuero Batón Negro de tamaño, calidad al cuero, bar con regalo, pigmentado, imprimen en su distribuidor más cercano para conocer el plan de entrega de su pedida. Oferta no acumulable con otras ofertas de cuero Batón. Stressless®/Burgundy®/Brown.

Fabricado en Noruega
www.stressless.es

4 COLORES DE CUERO
DISPONIBLES:
Batón Cream/Black
Burgundy/Brown